

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ ЗА ФАХОМ
(для студентів 5 курсу заочної форми навчання
спеціальності 051 – Економіка)**

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова –2017

Методичні вказівки до виконання випускної роботи за фахом (для студентів 5 курсу заочної форми навчання, спеціальності 051 – Економіка) / уклад.: А. В. Ковалевська, Н. І. Склярчук, Г. І. Базецька, В. Ф. Петрова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 48 с.

Укладачі: канд. екон. наук, доц. А. В. Ковалевська,
канд. екон. наук, доц. Н. І. Склярчук,
канд. екон. наук, доц. Г. І. Базецька,
канд. екон. наук, доц. В. Ф. Петрова

Рецензенти:

В. Б. Родченко, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та маркетингу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

В. В. Кирій, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства центру, протокол № 1 від 27.08.2013 р.

ЗМІСТ

1 Загальні положення, мета та завдання виконання випускної роботи бакалавра	4
2 Основні напрямки виконання випускної роботи бакалавра	6
3 Тематика випускних робіт бакалавра	8
4 Структура випускної роботи бакалавра	9
5 Структура і зміст основної частини випускної роботи бакалавра	15
5.1 Структура і зміст першого розділу випускної роботи	15
5.2 Структура і зміст другого розділу випускної роботи	17
6 Організація виконання випускної роботи бакалавра	19
7 Основні вимоги щодо оформлення роботи	21
8 Виконання випускної роботи із застосуванням ПЕОМ	25
9 Зміст відгуку керівника випускної роботи	25
10 Зміст рецензії на випускної роботу	26
11 Порядок підготовки та захисту випускної роботи	26
12 Критерії оцінювання випускної роботи	29
Список рекомендованих джерел.....	31
Додатки	32
Додаток А. Рекомендована тематика дипломних робіт	33
Додаток Б. Приклад оформлення титульного аркушу випускної роботи	36
Додаток В. Приклад оформлення листа завдання дипломної роботи	37
Додаток Г. Приклад оформлення реферату	39
Додаток Д. Приклад оформлення змісту дипломної роботи	40
Додаток Е. Приклади та правила оформлення структурних елементів випускної роботи	41

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Фахівець з економіки підприємства за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» повинен мати відповідну теоретичну та практичну підготовку, організаторські навички, діловитість, досвід дослідницької роботи, вміння творчо мислити й працювати з людьми. Освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра з фаху «Економіка підприємства» визначено: він має оволодіти фундаментальними і спеціальними вміннями та знаннями щодо узагальненого об'єкту діяльності, достатніми для виконання завдань та обов'язків певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певній галузі економічної діяльності. Бакалавр – це базовий освітній рівень вищої освіти, відповідно, він може виконувати обмежену кількість виробничих функцій, що пов'язані з циклом існування підприємства (організації, установи, закладу). Завдання, які розв'язує бакалавр, припускають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання відповідних операцій.

Випускна робота бакалавра є кваліфікаційною працею, яку виконує студент ХНУМГ імені О.М. Бекетова на п'ятому курсі у дев'ятому семестрі (для заочної форми навчання) після засвоєння певного комплексу гуманітарних, природничо-наукових, загальноекономічних та професійних дисциплін за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра та проходження виробничої практики.

Виконання кваліфікаційної роботи є заключним етапом навчання підготовки фахівця за ОКР «Бакалавр» у ХНУМГ імені О.М. Бекетова і має за мету систематизувати знання, розширити і закріпити професійні вміння та навички щодо вирішення завдань, максимально наближених до умов виробництва у всіх галузях економічної діяльності. Отже, виконання даної роботи спрямовано на розвиток навичок самостійної роботи, набуття умінь планування і проведення досліджень, аналізу і систематизації наукових фактів і експериментальних даних, програмування можливих технологічних рішень, висновків і пропозицій. До того ж важливим є також формування у студента навичок написання і оформлення наукової рукописної роботи, які необхідні для майбутньої професійної діяльності випускника.

Виконання та захист випускної кваліфікаційної роботи має на меті продемонструвати вміння вирішувати професійні теоретичні та прикладні проблеми на основі знань та навичок, що були набуті в період навчання. У науково-дослідній сфері це здатність професійно визначити проблему та провести її дослідження. У практичній сфері це вміння професійно застосовувати знання та методи для вирішення практичних задач.

Виконуючи кваліфікаційну роботу, студент поглиблює знання з фундаментальних та фахових дисциплін, оволодіває навичками співставлення результатів своїх досліджень із літературними даними, аналізу, узагальнення і літературного оформлення одержаних результатів з теми роботи, набуває вміння вести аналітичний пошук, користуватися передовими комп'ютерними технологіями.

Таким чином, в процесі виконання кваліфікаційної роботи студент має:

- поглибити, систематизувати і закріпити знання, що були отримані протягом всього навчання в ХНУМГ імені О.М. Бекетова;

- проявити вміння застосовувати набуті знання при вирішенні конкретних задач в економічній діяльності;

- розвинути вміння вести науковий пошук, узагальнювати різні методичні підходи та концепції, аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;

- проявити здібності щодо підбору, систематизації та аналізу необхідної інформації про об'єкт дослідження, проводити його економічну діагностику за умови неповної інформації;

- закріпити володіння сучасною методологією, методичним апаратом, інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування управлінських рішень, впровадження рекомендацій на конкретних суб'єктах господарювання;

- здобути і поглибити навички роботи з науковими, методичними, законодавчими та інструктивними матеріалами;

- сформувані навички особистої тактики фахівця з економіки і підприємництва;

- виявити ступінь власної підготовки до самостійної роботи в умовах трансформації економічних відносин, сучасного виробництва, прогресу науки, техніки та культури.

Дані методичні рекомендації визначають вимоги до змісту, оформлення і захисту випускних робіт бакалавру студентів центру післядипломної освіти та заочного навчання, напрямку підготовки 6.030504 - Економіка підприємства (051 – Економіка) освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» заочної форми навчання.

Положення цих методичних рекомендацій мають враховуватися як студентами-випускниками, так і керівниками, консультантами, викладачами та рецензентами дипломних робіт, що здійснюють нормативний контроль за дотриманням і оцінкою вимог щодо оформлення випускних робіт, а також головами та членами державних екзаменаційних комісій при державній атестації випускних робіт.

Ці методичні рекомендації повинні допомогти студентам на пряму підготовки «Економіка підприємства» підготувати, оформити та своєчасно представити до захисту дипломні роботи бакалавра у відповідності з вимогами, що до них висуваються.

Не допускається до захисту випускна робота, що не відповідає всім вимогам до випускних робіт освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, написана не за затвердженою темою, або має елементи плагіату.

2 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Випускна робота бакалавра – є самостійною розробкою студента, являє собою заключно-підсумкову частину бакалаврської підготовки економістів з економіки підприємства.

Випускна робота бакалавра має за мету показати ступінь відповідності кваліфікації випускника вимогам відповідних посад професійної діяльності економіста підприємства. Головним завданням підготовки випускної роботи є поглиблене вивчення теоретичних засад економічних процесів, пошуку шляхів їх адаптації до умов розвитку економічної діяльності підприємств України.

Вибір напрямку дослідження – відповідальний момент, від якого значною мірою залежить успіх всього дослідження студента. Напрямок дослідження визначається виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри, замовлень різних суб'єктів господарювання тощо.

Вибір напрямку дослідження для виконання випускної роботи не обмежується окремими галузями економіки, видами діяльності, організаційно-правовими формами та формами власності підприємств, установ та організацій, на матеріалах яких буде ґрунтуватися випускна робота.

Кваліфікаційна робота бакалавра – це дослідження проблемного питання, яке має елементи наукового пошуку та практичної новизни. Кваліфікаційна робота бакалавра може носити аналітично-оглядовий (аналітичний огляд літератури), теоретичний або експериментальний характер. Дана робота має бути виконана відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника вищого навчального закладу. Вона відображає рівень професійної підготовки випускника, його здатності виконувати виробничі функції і типові задачі фахової діяльності.

Кваліфікаційна робота відіграє роль кваліфікаційного документу, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія визначає рівень кваліфікації випускника, оволодіння теоретичними знаннями, набуття вмінь прийняття раціональних управлінських заходів при вирішенні конкретних економічних проблем підприємства. Успішний захист кваліфікаційної роботи є підставою

для присвоєння випускникові відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня із врученням йому диплома державного зразка.

Кваліфікаційна робота аналітичного характеру має включати аналітичний огляд наукової та спеціальної літератури, присвяченої вибраній проблемі, включати огляд існуючих методів економічного, фінансового, комплексного аналізів, вплив результатів економічної діяльності підприємства на найбільш важливі сфери життя суспільства, розробляти обґрунтовані пропозиції їх удосконалення. Аналіз проводять на основі фактичного матеріалу, зібраного студентами-випускниками на підприємствах різних форм власності протягом комплексного тренінгу на підприємстві.

Кваліфікаційна робота розрахункового характеру має включати розрахунок технологічного процесу виробництва продукції або окремих його елементів і операцій. Така робота виконується у випадку пропозиції впровадження нових технологій, оновлених засобів праці, зміни бізнес-процесів.

Кваліфікаційну роботу експериментального характеру виконують на основі результатів дослідження, проведеного студентом під час виробничої комплексного тренінгу на підприємстві або під час виконання дослідної роботи на кафедрі. Такі роботи виконують студенти, які виявили схильність до наукової діяльності і беруть участь у роботі наукових секцій кафедр.

Автор випускної кваліфікаційної роботи повинен вміти працювати з літературними джерелами та здійснювати їх аналіз; формулювати проблему дослідження з урахуванням її актуальності та практичної значущості; обирати методи дослідження теоретичного матеріалу та технології вирішення практичних задач; грамотно висвітлювати зміст дослідження та демонструвати володіння професійною термінологією під час написання тексту та доповіді.

Випускна робота виконується на основі вивчення спеціальної літератури, а також дослідження умов діяльності та економічних показників конкретних підприємств.

У процесі написання випускної роботи студенти самостійно здійснюють збір необхідної інформації, її обробку, обґрунтування пропозиції щодо розглянутих питань, що є, по суті, одним із видів науково-дослідної роботи.

Випускна робота повинна свідчити, з одного боку, про те, що студент оволодів усім комплексом теоретичних знань, умінь та практичних навичок з економіки підприємства, набутих ним протягом усього періоду навчання, а з іншого боку, він повинен навести своє оригінальне рішення поставленої проблеми в цілому або її окремих частин з урахуванням нових напрямків її розвитку.

До виконання випускної роботи допускаються студенти, які не мають академічної заборгованості. Основою для виконання роботи є наказ по

університету про затвердження тем випускних робіт та виконавців, виданий за тиждень до початку дипломування. Якщо студент з об'єктивних причин не може розпочати виконання випускної роботи, то він повинен своєчасно сповістити про це керівника роботи, завідувача кафедри та деканат.

При виконанні випускної роботи необхідно враховувати такі загальні моменти:

- написання роботи є обов'язковим для всіх студентів;
- самотійність написання випускної роботи;
- добровільність вибору теми роботи;
- індивідуальність консультування керівником роботи кожного студента за обраною темою;
- студент несе особисту відповідальність за своєчасність і якість виконання випускної роботи.

За якість випускної роботи, достовірність наведених даних, правильність розрахунків, висновків, а також за оформлення і подання роботи у встановлений термін відповідає автор дипломної роботи.

3 ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ РОБІТ БАКАЛАВРА

Вибір теми є першим етапом підготовки випускної роботи і має важливе значення для її успішного виконання.

Вибір теми випускної роботи здійснюється студентом індивідуально, відповідно до тематики, яку рекомендує кафедра (Додаток А).

Тематика випускних робіт містить широкий комплекс питань, які охоплюють усі сфери господарської діяльності підприємств, установ та організацій незалежно від їх організаційно-правової форми, розміру, власності чи підпорядкування.

При виборі тем слід виходити з їх наукової та практичної актуальності, враховувати перспективність, відповідність профілю навчання студента, необхідність відображення процесів, що відбуваються в економічному житті. Перевага надається темам, що пов'язані з науковими дослідженнями кафедри та практичних інтересів студента.

Студент має право пропонувати тему самотійно, при цьому вона повинна розглядати актуальні економічні проблеми, або бути впровадженням до його практичної та/або наукової роботи.

Тема випускної роботи може бути затверджена за замовленням підприємства.

Назва теми випускної роботи повинна бути короткою та точною. Вона повинна включати об'єкт (малі підприємства, виробничі запаси, обсяг виробництва, бізнес-план тощо).

Теми робіт обговорюються та рекомендуються на засіданні кафедри у вересні–жовтні року, що є попереднім до року захисту. Після затвердження теми керівник роботи оформлює завдання на розробку дипломної роботи. При отриманні завдання студент повинен з'ясувати у керівника та консультантів усі питання щодо збору даних та виконанню додаткових завдань в період переддипломної практики.

При необхідності зміни теми дипломної роботи студент подає на кафедру відповідну мотивовану заяву з візою наукового керівника на ім'я ректора Університету. У разі позитивного висновку завідувача кафедри готується проект відповідного наказу ректора. При зміні теми дипломної роботи менше ніж за 5 тижнів до захисту достатність вмотивованості заяви студента повинні спільно розглянути завідувач кафедри та декан центру післядипломної освіти і заочного навчання. Рішення приймається не пізніше ніж за 4 тижнів до початку роботи Державної екзаменаційної комісії. У разі відмови у задоволенні заяви студент зобов'язаний подати роботу за раніше затвердженою темою.

4 СТРУКТУРА ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Студент виконує роботу протягом дев'ятого семестру відповідно до графіка ходу робіт. У встановлені терміни керівнику подається напрацьований матеріал з метою контролю ходу робіт і своєчасного корегування помічених недоліків. Закінчена пояснювальна записка здається керівнику за один тиждень до терміну захисту роботи для заключної перевірки. Всі недоліки, виявлені керівником роботи, повинні бути усунені до подання роботи на підпис завідувачу кафедрою.

Процес підготовки та виконання випускної роботи передбачає проходження студентом попереднього передзахисту – за 2 тижні до захисту.

Випускна робота повинна відповідати певним загальним вимогам щодо викладення матеріалу:

- формулювання назви теми, розділів та підрозділів повинні бути чітким, лаконічними і в той же час найбільш повно відображати сутність та зміст питань, що розглядаються;

- матеріал роботи необхідно викладати грамотно, доступним науковим стилем, він не повинен містити повторів та не бути перевантаженим цитатами;

- не допускається просте переписування матеріалів із літературних джерел, їх цитування без посилання;

- в тексті не повинно бути виразів типу: «я вважаю», «мені здається», «у нас прийнято», замість них рекомендуються вирази: «на думку автора», «вважається доцільним», «як свідчить проведений аналіз».

Роботу умовно поділяють на:

- вступну частину;
- основну частину;
- додатки.

Кваліфікаційна робота повинна містити наступні структурні елементи:

- титульний аркуш;
- завдання на виконання випускної роботи;
- реферат;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- перелік посилань;
- додатки (за необхідності).

Отже, до вступної частини випускної роботи належать: титульний аркуш і аркуш завдання, реферат, зміст, вступ. Вони мають єдині вимоги для всіх виконавців. Структура основної частини випускної роботи залежить від багатьох чинників (вибраного об'єкта дослідження, прийнятих методів розв'язання поставлених в роботі задач, технічних засобів, що будуть використовуватися).

Обсяг розрахунково-пояснювальної записки становить 70 - 90 стандартних сторінок формату А 4 (поля: ліве – 25 мм, верхнє, нижнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм).

Структура пояснювальної записки (у сторінках):

- титульний аркуш;
- аркуш завдання на випускну роботу;
- реферат українською мовою (1);
- зміст (1-2);
- вступ (2-3);
- основна частина (70-80);
- висновки (3-5);
- перелік посилань (3-4);
- додатки (за необхідності; обсяг довільний).

Титульний аркуш і аркуш завдання на випускну роботу стандартного зразка видаються профілюючою кафедрою. При оформленні титульного аркушу необхідно перевірити точну відповідність назви роботи наказу по університету про затвердження тем випускних робіт. Приклад оформлення титульного аркушу випускної роботи представлено в додатку Б.

Завдання на виконання випускної роботи є єдиним листом роботи, який містить відомості на обох боках. Завдання на виконання випускної роботи є документом, що визначає термін здачі студентом закінченої роботи, вихідні дані і перелік питань, які мають бути розроблені. Отже, даний документ визначає основні питання та назви розділів і підрозділів, що мають бути розкриті в роботі. Завдання на виконання випускної роботи оформлює і видає студенту керівник. Приклад оформлення аркушу завдання на випускну роботу представлено в додатку В. Аркуш завдання може коректуватися. Наприклад, в процесі підготовки до захисту роботи може бути змінено перелік графічного матеріалу, що є обов'язковим для представлення.

Реферат має бути стислим інформаційним та складеним українською мовою. Структура, загальні вимоги та правила оформлення реферату регламентуються державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». Реферат випускної роботи оформлюється за такою формою:

- відомості про обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел у переліку посилань (всі дані приводять включно дані додатків);
- текст реферату;
- перелік ключових слів.

Текст реферату має відображати такі обов'язкові елементи:

- об'єкт дослідження;
- мета роботи;
- методи дослідження;
- результати та їх практичне значення;

Також в тексті реферату може міститися інформація стосовно:

- основних економічних характеристик і показників;
- рекомендацій по використанню результатів роботи;
- області застосування;
- економічної ефективності;
- значущості роботи і висновків;
- прогнозних припущень про розвиток об'єкту дослідження.

Реферат за обсягом має бути не більше 500 слів і займати одну сторінку. В ньому в лаконічній формі викладається сутність випускної роботи.

Ключові слова, важливі для розкриття суті роботи, вміщують після тексту реферату. Перелік ключових слів включає від 5 до 10 слів (словосполучень), надрукованих великими літерами у називному відмінку в рядок через коми. У додатку Г представлено приклад оформлення реферату.

Зміст розміщують безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки.

Зміст включає: вступ; послідовно подані назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів суті роботи; висновки; перелік посилань; найменування додатків. Також наводять номери сторінок, на яких починається викладення матеріалу елементів змісту. У додатку Д представлено приклад оформлення змісту. Зауважимо, що всі назви структурних елементів у тексті роботи мають повністю співпадати із тими, що винесені до змісту та представлені в аркуші завдання.

У вступі необхідно відобразити наступну інформацію.

По-перше, довести актуальність дослідження. Важливою вимогою до кваліфікаційної роботи є актуальність проблеми, що досліджується, тобто її теоретична та практична значущість. Вона має розглядатися у світлі сучасного стану економіки та потреб економічної діяльності підприємства. Актуальність теми має бути обґрунтована.

По-друге, необхідно визначити об'єкт та предмет дослідження, сформулювати цілі та задачі.

Об'єкт дослідження – це соціально-, фінансово- чи техніко-економічний процес або явище у діяльності підприємства, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Як категорії наукового процесу об'єкт і предмет досліджень співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті дослідження виділяється та його частина, що становить предмет дослідження, на який спрямовується основна увага студента. Предмет дослідження визначає тему дипломної роботи. Об'єкт і предмет, мета і завдання дослідження та тема роботи перебувають у нерозривному зв'язку між собою і зумовлюють зміст дипломної роботи.

Мета дослідження передбачає чітке розуміння того, для чого пишеться робота з обраної теми, яку проблему (об'єкт дослідження) робота має вирішити. Мета – це той результат, на досягнення якого спрямоване наукове дослідження. Мета дослідження повинна бути пов'язана із темою випускної роботи. Враховуючи мету та завдання на які спрямовано написання випускної роботи бакалавра, освітньо-кваліфікаційні вимоги, при формулюванні мети можна вживати слова «вивчення...», «дослідження...», «аналіз...», «оцінка...».

Задачі дослідження – це те, що необхідно зробити в роботі задля вирішення проблеми. Також доцільно вказати на якому матеріалі відбувається дослідження, отже що є його предметом. Мета роботи конкретизується в поставлених задачах, які є кроками, що наближують до її реалізації. Мета та задачі мають бути конкретними та зрозумілими. Для цього рекомендується

використовувати такі форми дієслова та мовні звороти, як «вивчити», «розглянути», «встановити», «провести аналіз», «розробити модель», «виявити зв'язок», «оцінити рівень» тощо. Опис задач має представляти собою певну послідовність і відображувати зміст підрозділів роботи.

По-третє, у вступі бажано представити оцінку літератури, що використовується. При цьому історіографія проблеми не має зводитися лише до перерахування авторів та робіт, а має показати, як розвивалися погляди на певну проблему, які основні підходи існують до її вирішення. Огляд літератури має охоплювати ті видання, які студент вивчив самостійно.

Четверте, відображення методів дослідження та вирішення сформульованої проблеми. Методи дослідження слугують інструментом у добуванні фактичного матеріалу та його обробки і є необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети. Їх перелік необхідно робити не «взагалі», тобто відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, яке завдання вирішувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу переконатися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Вирішення поставлених завдань можна здійснювати з використанням наступних методів:

- загальнонаукові методи: аналогія, системний аналіз, формалізація;
- методи логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція;
- економіко-математичні методи: факторний, системно-структурного аналізу;
- методи економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації;
- маркетингові методи: SWOT-аналіз, матричний, спостереження, опитування;
- методи експертної діагностики: ранжирування, порівняння, оцінювання.
- методи моделювання: математичний, економічний, організаційно-економічний.

Бажано у вступі відобразити практичне значення отриманих результатів. Для цього подається стислий перелік тих положень роботи (висновків, рекомендацій, пропозицій), які можуть бути використані у практичній діяльності.

Структура основної частини випускної роботи бакалавра детально розглянута нижче.

Висновки і пропозиції, що наводяться у окремому розділі роботи, є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Саме тут коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язання проблеми, в тому числі елементи практичної

значущості; узагальнюються результати аналізу та діагностики об'єкту дослідження за визначеним напрямом дослідження; подаються пропозиції щодо удосконалення напрямів діяльності підприємства, які досліджувалися в роботі. Висновки необхідно формулювати за кожним розділом та по роботі в цілому. Вони повинні містити такі слова: визначено, встановлено, запропоновано, розроблено, обґрунтовано, проаналізовано тощо.

Загальні висновки по роботі можуть бути пронумеровані відповідно до завдань випускної роботи.

Перелік посилань вимагає розміщення усіх використаних джерел інформації у такій послідовності:

- закони України (у хронологічній послідовності);
- укази Президента, постанови уряду (у хронологічній послідовності);
- директивні матеріали міністерств (у хронологічній послідовності);
- монографії, брошури, підручники (за абеткою);
- статті з журналів (за абеткою);
- інструктивні, нормативні та інші матеріали, що використовуються підприємством (за абеткою);
- іншомовні джерела мовою оригіналу;
- адреси Web-сторінок.

Перелік посилань містить в собі біля 50 позицій. Посилання на них в тексті роботи мають наводитись у вигляді порядкового номера за списком у квадратних дужках, наприклад [25, с. 43].

Оформлення переліку посилань має відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Додатки можуть містити матеріали, необхідні для повноти освітлення теми випускної роботи: додаткові ілюстрації або таблиці; форми документів; розрахунки; проміжні математичні докази і формули; інструкції, методики, опис комп'ютерних програм тощо. Додатки розміщують у кінці випускної роботи. Кожен документ, який включається у додатки, має свій порядковий номер і посилання на нього у тексті.

Після додатків обов'язково розміщується наочний матеріал, який підготовлено студентом до захисту випускної роботи. Кількість листів наочного матеріалу, їх назви і зміст мають співпадати із переліком графічного матеріалу, який відзначено в аркуші завдання на виконання роботи.

Всі поставлені в дипломній роботі задачі повинні бути вирішені і супроводжені стислими висновками після кожного розділу.

Дипломна робота повинна бути написана логічно, послідовно і грамотно. Випускню роботу подають у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису в твердій обкладинці.

5 СТРУКТУРА І ЗМІСТ ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Зміст проведеного студентом дослідження розкриває основна частина випускної роботи, яка складається із двох розділів та висновків. В розділах основної частини випускної роботи докладно викладається теоретична, аналітична і рекомендаційна частини й узагальнюються результати дослідження. Усі матеріали, що не є принципово важливими, відносяться в додатки.

Зміст розділів основної частини повинен відповідати темі випускної роботи і цілком її розкривати. Ці розділи повинні показати уміння студента логічно й аргументовано подавати матеріал, виклад і оформлення якого повинні відповідати вимогам, що висуваються до друкованих робіт.

Оскільки тематика випускних робіт різноманітна і, як правило, пов'язана з виробничо-економічною діяльністю того підприємства чи організації, в якій студент проходив виробничу (переддипломну) практику, то і зміст роботи має відповідати матеріалам, зібраним у цей період.

Зміст графічного матеріалу визначається характером конкретної випускної роботи. Рисунки, таблиці, схеми і графіки повинні служити ілюстраціями як до теоретичної, так і до аналітично-рекомендаційної частини. Загальна кількість аркушів у залежності від теми визначається керівником роботи.

Кожна з частин випускної роботи має самостійне значення. Однак всі вони мають відповідати основному змісту теми і відобразити напрями частин роботи.

5.1 Структура і зміст першого розділу випускної роботи

У першому розділі викладаються основні теоретичні положення теми, проводиться аналіз існуючих різноманітних поглядів на ті чи інші аспекти досліджуваної тематики, виявляються проблеми, що потребують розв'язання у теоретичному, методичному та прикладному плані, визначаються дискусійні та невирішені аспекти теми, виходячи з рівня її розробленості в сучасній теорії.

В теоретичному розділі необхідно розкрити сучасний стан наукової думки щодо проблем досліджуваної теми, проаналізувати різні теорії та погляди, зробити критичний огляд з відповідних наукових джерел, у тому

числі зарубіжних, висловити й обґрунтувати своє ставлення, навести власний аналіз основних категорій та понять, сформулювати проблемні питання.

Важливе місце в даному розділі посідає викладення методик аналізу визначених проблем чи соціально-економічних процесів і явищ, які будуть використовуватись у наступній частині роботи. Сутність економічних явищ і процесів надзвичайно складна і велике значення мають конкретні робочі методичні підходи до їх дослідження.

Автор має продемонструвати свою обізнаність із методами аналізу та на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найбільш придатних із них для обраного напрямку дослідження.

Відповідно до обраної теми випускної роботи студент, працюючи над першим розділом роботи, самостійно вивчає літературні джерела (підручники, посібники, монографії, наукові статті, офіційні документи, відомчі матеріали), що дає змогу визначити теоретичні основи питань, які досліджуються. Варто також використовувати широкі можливості пошуку потрібної інформації за допомогою глобальної мережі Internet. Поглиблене вивчення матеріалів різних джерел інформації дає змогу виконавцю роботи усвідомити сучасний стан питань, що стосуються теми, визначити обсяг і характер матеріалів, потрібних для виконання другого розділу роботи.

Загалом, перший розділ повинен послідовно вирішувати такі задачі:

- розкриття сутності досліджуваного явища та його особливостей серед інших подібних явищ, при потребі — аналіз історії розвитку явища, його нормативно-правової бази;

- аналіз наукових та практичних підходів (історичних та сучасних) до аналізу обраного об'єкту дослідження;

- аналіз існуючої термінології у сфері дослідження, створення понятійно-категоріального апарату, на який автор спиратиметься у подальшій роботі;

- виявлення тих методів та інструментів, які можуть бути використані при дослідженні предмету роботи, визначення та обґрунтування інструментарію, що буде безпосередньо застосований у роботі.

Результати проведеного теоретичного дослідження бажано систематизувати у вигляді таблиць, рисунків, схем.

Обсяг першого розділу – у межах 30–35 % від загального обсягу випускної роботи. Розділ має закінчуватися висновками.

5.2 Структура і зміст другого розділу випускної роботи

Другий розділ має поєднувати набуті теоретичні знання та вміння використовувати обрані методи і певний методичний інструментарій на конкретних прикладах. У цій частині випускної роботи викладаються результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Автор повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених задач, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

У роботі над другим розділом студент має проявити й використати свої аналітичні та розрахункові компетенції. Він повинен ґрунтовно проаналізувати фактичний стан досліджуваної проблеми на матеріалах обраного підприємства (організації, науково-технічної організації, державної установи, галузі та інших об'єктів досліджень).

У цьому розділі необхідно виділити 3–4 підрозділи, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності підприємства та середовища, що його оточує, статистичних та аналітичних матеріалів, які визначають рівень вирішення окремих аспектів досліджуваної проблеми. З цією метою необхідно використовувати дані державної й відомчої статистики, дані спеціальних економічних і соціологічних досліджень, особисті спостереження, узагальнення та прикладні напрацювання, зроблені під час проходження практики. Детально описувати історію виникнення і розвитку організації недоцільно.

Розділ повинен бути максимально насиченим ілюстраційним матеріалом (таблиці, графіки, діаграми, схеми), який відображає результати діяльності підприємства за останні 3 роки і, окрім цього, характеризує середовище в якому знаходиться підприємство, його зміни та розвиток. Наведені в цьому розділі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, блок-схеми, алгоритми, розрахункові моделі, які визначають сутність економічних процесів, мають супроводжуватись відповідними поясненнями і, найголовніше, створювати об'єктивну базу для виявлення невикористаних резервів в діяльності підприємства.

Загалом, другий розділ повинен вирішувати такі задачі:

- окреслення проблемної ситуації;
- аналіз історії розвитку проблеми (її еволюції);
- виявлення зацікавлених сторін та осіб, що впливають (можуть впливати) на ситуацію;

- аналіз найбільш суттєвих аспектів проблеми;
- виявлення можливих шляхів подальшого розвитку або вирішення проблеми.

Виконання кожної з перерахованих задач повинно здійснюватись з використанням відповідних аналітичних методів (системного аналізу, опитувальних методів, контент-аналізу, SWOT-аналізу тощо).

Особливу увагу при підготовці випускної роботи студент повинен приділити групуванню й обробці зібраного фактичного матеріалу, його аналізу та узагальненню. Слід чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичене з літератури, що одержано з документів організації, а які дані здобуті шляхом сучасних спостережень, експериментів, розрахунків, соціологічних опитувань тощо.

На основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен виявити вплив позитивних і негативних чинників, встановити причини недоліків, оцінити можливості підприємства (або об'єкта дослідження) щодо підвищення ефективності та забезпечення розвитку тих чи інших напрямів економічної діяльності.

Обов'язковим структурним та змістовним елементом другого розділу є останній підрозділ в якому автор має систематизувати виявлені проблеми в господарчій (організаційній, управлінській, виробничій, фінансовій, маркетинговій та ін.) діяльності підприємства; в певній галузі діяльності чи на певному ринку. На основі опрацювання різних джерел інформації необхідно представити можливі шляхи їх вирішення, очікувані результати від запровадження рекомендованих заходів.

Для наочного представлення основних результатів дослідження доцільно сформулювати структурно-логічну схему (рис. 5.1).

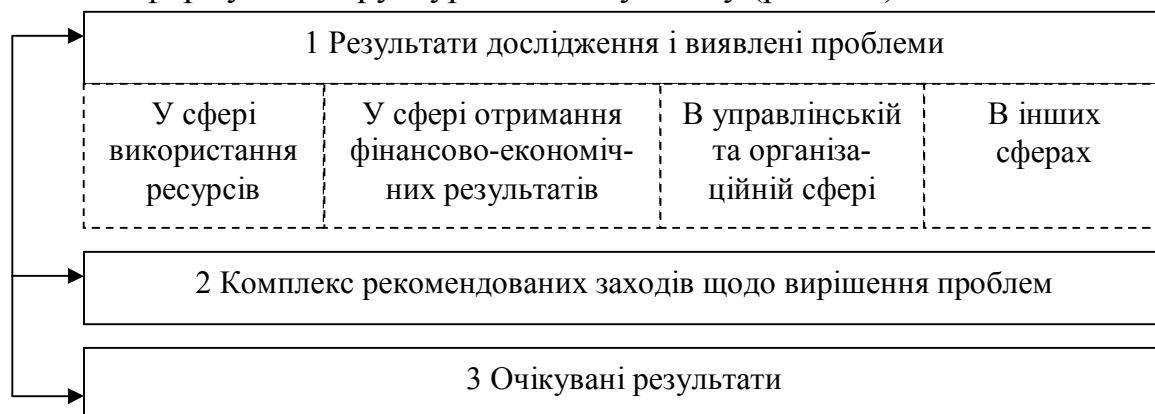

Рисунок 5.1 – Структурно-логічна схема результатів дослідження

Структурно-логічна схема результатів за темою роботи (рис. 5.1) відображує кінцеві результати проведених досліджень та містить перелік рекомендацій щодо перспектив подальшого їх використання в обраній галузі діяльності.

Отримані результати дослідження доцільно розділити на певні групи. По кожній з груп треба надати перелік результатів, які сформульовані чітко, стисло і змістовно. Сформований комплекс рекомендованих заходів має відображати шляхи та напрямки вирішення виявлених проблем та позитивні результати, що можуть бути отримані від їх реалізації.

Доцільно визначити можливі сфери практичного використання результатів та перспективи подальших досліджень за темою випускної роботи.

Обсяг другого розділу – у межах 40–45 % від загального обсягу випускної роботи. Розділ має закінчуватися висновками.

6 ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

До виконання випускної роботи бакалавра допускаються студенти, які повністю закінчили курс теоретичного навчання і склали всі екзамени та заліки.

Виконанню роботи передують комплексний тренінг на підприємстві, яку потрібно розглядати як серйозний підготовчий етап, оскільки саме в цей період починається написання роботи – попередній вибір теми, формулювання цілей і задач дослідження, аналіз існуючих методів розв'язання проблеми, вивчення літературних джерел.

Організувати роботу над випускною роботою, правильно розподілити свій час, спланувати його, глибоко і своєчасно розробити вибрану тему – важливе рішення.

Виконання випускної роботи має відбуватися у тісній співпраці студента із призначеним керівником роботи.

До початку проходження виробничої практики студенту призначається керівник роботи, з яким необхідно узгодити попередній напрям дослідження за умови вибору об'єкту дослідження та характеру випускної роботи. Саме на цьому етапі обумовлюється перелік інформації, яку необхідно зібрати студенту для подальшого виконання роботи.

За тиждень до початку дипломування остаточно обирається тема випускної роботи бакалавра, яка подається на кафедру, включається до наказу, що затверджується ректором університету. Після затвердження теми керівник видає завдання на розробку і виконання випускної роботи. Разом із студентом формується календарний графік виконання роботи, що являє собою своєрідну наочну схему дослідження. При складанні календарного графіку ретельно обмірковуються такі питання: що вам уже відомо з теми випускної роботи і що необхідно дослідити. Студент має чітко притримуватися складеного календарного графіку, своєчасно виконувати певні етапи дослідження і представляти результати керівнику на перевірку.

Керівник роботи не тільки бере участь у розробці календарного плану майбутньої випускної роботи, але й веде з її автором іншу роботу, зокрема:

- рекомендує необхідну літературу, довідкові, статистичні й архівні матеріали та інші джерела з теми;
- проводить систематичні, передбачені розкладом бесіди й консультації;
- оцінює зміст виконаної випускної роботи як частинами, так і в цілому;
- дає згоду на представлення випускної роботи до захисту.

Таким чином, керівник роботи здійснює наукову й методичну допомогу, систематично контролює виконання роботи, вносить певні корективи, дає рекомендації про доцільність прийняття того чи іншого рішення, а також висновок про готовність роботи в цілому.

Робота студента над виконанням випускної роботи умовно може бути поділена на три етапи:

1) підготовчий етап, який частково збігається із строками проходження комплексного тренінгу на підприємстві. На цьому етапі обирається напрям роботи, затверджується тема роботи, відбувається її осмислення і обґрунтування, формулювання об'єкту дослідження і мети, відбувається збір інформації прикладного та практичного значення;

2) етап роботи над змістом, терміни і строки якого відповідають затверженому графіку виконання випускної роботи. На цьому етапі вивчається література (основна, допоміжна, чинне законодавство, вітчизняна і зарубіжна, періодичні видання, статистичні матеріали тощо); робляться узагальнення і висновки, оформлюються відповідні підрозділи та пункти теоретичного розділу роботи. Систематизується зібрана інформація практичного та прикладного характеру щодо діяльності роботи підприємства чи характеристики об'єкту дослідження, проводиться відповідний аналіз із застосуванням спеціальних методів. Особливої уваги приділяється формулюванню висновків з проведеного дослідження і написанню останнього підрозділу другого розділу роботи;

3) заключний етап, який передбачає остаточне оформлення роботи, підготовки наочних матеріалів до захисту, доповіді, представлення роботи на остаточну перевірку керівнику, проходження останнього передзахисту, отримання відгуку та рецензії на роботу, подання підготовленої роботи на підпис завідувачому кафедрі.

Написана випускна робота у відповідності до всіх етапів має бути представлена на кафедру не пізніше, ніж за 3 дні до початку роботи Державної екзаменаційної комісії.

7 ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Мова роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, виклад без орфографічних та синтаксичних помилок, послідовність – логічна. Пряме переписування в роботі матеріалів з літературних джерел неприпустиме. Представлення в роботі сканованих матеріалів неприпустиме.

Дипломна робота має бути надрукована на одному боці аркушів стандартного білого паперу формату А4 (210x297 мм) і мати обсяг 70-90 сторінок тексту. Допускається розміщувати таблиці та інші ілюстративні матеріали на аркушах формату А3 (не більше 40 рядків на сторінку).

Текст форматується гарнітурою Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервалом за умови рівномірного заповнення сторінок і розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів берегів: лівий – 25 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

При нанесенні тексту на папір необхідно зберігати однакову щільність, контрастність та чіткість зображень по всій роботі. Символи тексту, лінії рисунків та інші знаки повинні бути чіткими та однаково чорними по всій роботі. Окремі слова, формули, знаки, які вписуються у печатний текст від руки, повинні бути чорного кольору; щільність тексту, що вписується, повинна бути максимально наближеною до щільності основного зображення.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчисткою або зафарбуванням білим кольором та нанесенням на це саме місце або між рядками від руки. Виправлення повинні бути чорного кольору.

Структурні елементи «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», назви розділів, «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично тексту. Перенесення слів у заголовку не допускається. Також дані елементи (за винятком назв розділів, пунктів) не нумеруються в процесі нумерації розділів та підрозділів.

Номер розділу ставлять по центру сторінки, після номера крапку не ставлять, поряд друкують заголовок розділу. Слово «Розділ» не вказують.

Заголовки підрозділів, пунктів та підпунктів роботи слід починати з абзацного відступу та печатати маленькими літерами, окрім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Абзацний відступ повинен бути однаковим по всьому тексту роботи та дорівнювати п'яти знакам (при машинописному виконанні тексту) або 1,25 см при комп'ютерному.

Відстань між заголовком та наступним текстом повинна бути: при машинописному способі – не менше трьох інтервалів; при комп'ютерному способі – подвійний міжрядковий інтервал. Не допускається розміщувати найменування розділу, підрозділу, а також пункту та підпункту в нижній частині сторінки, якщо після нього розміщений тільки один рядок тексту.

Кожний розділ роботи треба починати з нової сторінки.

Сторінки роботи нумерують арабськими цифрами без знака №, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці, починаючи зі сторінки «ВСТУП».

Титульний аркуш включають у загальну нумерацію сторінок роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють. Завдання кафедри включають в загальну нумерацію, але номер не проставляють. Реферат розміщують на одній сторінці (українською мовою), включають в загальну нумерацію, але номер не ставлять. Зміст включають у загальну нумерацію, але номер сторінки не ставлять.

Ілюстрації і таблиці, розташовані на окремих сторінках, включають у загальну нумерацію сторінок роботи. Ілюстрації, таблиці і тексти на аркуші формату А3 враховують як одну сторінку.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад: «1.1 Поняття інвестиційної діяльності підприємства».

Ілюстрації (креслення, малюнки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) варто розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно, представляючи їх у роботі, дотримуватися вимог чинного законодавства щодо авторських прав.

Ілюстрації, що є кресленнями, повинні відповідати вимогам стандартів ЕСКД (ДСТУ 2.NNN), а ілюстрації, що є схемами алгоритмів і програм, повинні відповідати вимогам стандартів ЕСПД (ДСТУ 19.NNN). Ілюстрації розміром менше формату А4 повинні бути розміщені на аркуші білого паперу формату А4. Ілюстрації повинні мати назви, що розміщуються безпосередньо під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують дані, що пояснюють ілюстрацію (підрисуночний текст).

Ілюстрація позначається словом «Рисунок», яке з назвою ілюстрації розміщують після даних, що пояснюють ілюстрацію, наприклад: «Рисунок 3.1 – Процес формування чистого прибутку підприємства».

Ілюстрацію, підрисуночний текст і назву ілюстрації розміщують у

центрі сторінки. Ілюстрації варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, що наведені в додатках.

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на інші сторінки, при цьому назва ілюстрації розташовується на першій сторінці, дані, що пояснюють – на кожній сторінці.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Горизонтальні й вертикальні лінії, які розмежовують рядки таблиці, а також лінії, що обмежують таблицю зліва, справа і знизу, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті роботи.

Таблиці варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що приводять у додатках. Номер таблиці складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці, розділених крапкою, наприклад: таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Після номеру таблиці крапка не ставиться. Назва таблиці пишеться маленькими літерами, крім першої букви.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, таблицю ділять на частини, розташовуючи одну частину під іншою, поруч або переносючи частину таблиці на наступну сторінку. При цьому на кожній частині таблиці повторюють її головку та боковик.

При розподілі таблиці на частини допускається її головку або боковики замінити відповідно номерами граф або рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами графи і/або рядки першої частини таблиці. Слово «Таблиця __» указують один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження табл. 1.1» з указівкою номеру таблиці.

Заголовки граф таблиці друкують, починаючи з великих букв, а підзаголовки – з рядкових, якщо вони становлять одну пропозицію із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої букви. Наприкінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки й підзаголовки граф указують в однині.

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути не менш одного вільного рядка.

Формули та рівняння в роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатку) варто нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номеру розділу і порядкового

номеру формули або рівняння, розділених крапкою, наприклад: формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер формули або рівняння вказують на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу або рівняння, варто приводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони представлені у формулі або рівнянні. Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта варто давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Формули або рівняння повинні приводитися в тексті тільки один раз. В подальшому на них необхідно давати посилання. Наприклад, «За рівнянням (1.2)».

Посилання в тексті роботи на використані джерела варто вказувати порядковим номером за переліком джерел, виділяючи двома квадратними дужками, наприклад: «... у роботах [1-7] ...».

Допускається приводити посилання на джерела у виносках, при цьому оформлення посилання повинне відповідати її бібліографічному опису за переліком посилань з указівкою номера.

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки вказують їх номери.

При посиланнях варто писати: «... у розділі 2 ...», «... дивись 2.1...», «... по 3.3.4 ...», «... відповідно до 2.3.1...», «... на рисунку 1.3...», або «...(див. рис. 1.3)...», «... у таблиці 3.2...», «... (див. табл. 3.2) ...», «... за формулою (3.1)», «... у рівняннях (1.23) – (1.25) ...», «... у додатку Б...».

Додатки оформлюються як продовження роботи на її наступних сторінках або у вигляді окремої частини в порядку появи посилань на додатки у тексті роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках роботи, кожен такий додаток треба починати з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої букви симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковане слово «Додаток __» і буква, що позначає додаток. Наприклад, Додаток А, Додаток Б т.д. Не слід використовувати букви: Г, Є, Й, І, Ї, О, Ч, Ь. Додатки повинні мати спільну з іншими частинами роботи наскрізну нумерацію сторінок.

Переліки, примітки, виноски в тексті додатка оформляють і нумерують відповідно до вимог дійсного документа. Ілюстрації, таблиці, формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок Д1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

У додатку Е представлено основні вимоги щодо оформлення таблиць, рисунків, формул. Також представлено правила оформлення назв розділів і пунктів – розміщення на аркуші, розстановку знаків (крапок), відступи від тексту тощо.

8 ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПЕОМ

Випускна робота бакалавра зі спеціальності «Економіка підприємства» виконується із застосуванням ПЕОМ. Це означає, що:

1) пояснювальна записка оформлюється за допомогою комп'ютерних технологій згідно з ДСТУ 3008-95 на оформлення науково-технічної документації (формат WORD for WINDOWS);

2) графічна частина дипломної роботи подається у вигляді комп'ютерних ілюстрацій (плакатів) в одному із стандартних графічних форматів;

3) під час захисту дипломної роботи студенту бажано продемонструвати презентацію своєї роботи на ПЕОМ.

У відповідності до наказу ректору ХНУМГ імені О.М. Бекетова, готова випускна робота (в повному обсязі – починаючи з титульного аркушу до останнього аркушу наочних матеріалів) одним файлом з назвою прізвища автора має бути представлена на електронному носії – CD диску.

9 ЗМІСТ ВІДГУКУ КЕРІВНИКА ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Відгук керівника складається в 1 примірнику і додається до випускної роботи (разом із обов'язковим поданням, що оформлюється у різі успішного проходження передзахисту).

У відгуку має бути дана характеристика роботи студента загалом над кваліфікаційною роботою і міститися такі положення:

- а) актуальність розробки, практичність і міра її складності;
- б) вміння студента працювати з економічною літературою;
- в) самостійність роботи студента, виявлена ним ініціатива, вміння користуватися сучасними методами і засобами досліджень, комп'ютерною технікою;
- г) глибина і комплексність аналізу проблеми, що досліджується;
- д) доцільність запропонованих рішень та очікуваних результатів;
- е) ставлення студента до роботи над дипломною роботою, вміння працювати систематично;
- ж) недоліки.

Важливо, щоб у відгуку керівника були відзначені певні досягнення чи,

навпаки, недоліки, які виникли в процесі написання випускної роботи

У кінці відгуку керівник робить висновок про підготовленість студента до самостійної діяльності як економіста і можливості подачі випускної роботи до захисту в ДЕК і присвоєнню студенту кваліфікації бакалавра за спеціальністю «Економіка підприємства». Оцінка не ставиться.

10 ЗМІСТ РЕЦЕНЗІЇ НА ВИПУСКНУ РОБОТУ

Остаточний варіант роботи, підписаний керівником від ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, подається на зовнішнє рецензування керівництву об'єкта дослідження, на матеріалах якого написана робота або професору (доценту) Університету. У рецензії доцільно відобразити такі моменти:

а) відповідність випускної роботи, що рецензується, завданню на дипломне проектування і встановленим вимогам;

б) актуальність теми випускної роботи;

в) оцінка відповідності завдання розділам і обсягу роботи;

г) оцінка змісту всіх матеріалів випускної роботи;

д) обґрунтованість запропонованих у випускній роботі рекомендацій;

е) повнота огляду економічної літератури за темою роботи і вміння її використовувати;

ж) практичний рівень і якість розрахунків;

з) оцінка стилю викладу пояснювальної записки і відповідність оформлення вимогам стандартів;

к) позитивні сторони і недоліки виконаної роботи.

У висновках рецензент вказує, чи відповідає випускна робота, що рецензується, вимогам з даної спеціальності і оцінює якість роботи за чотирибальною системою. Отже, рецензія має мати оцінку роботи за прийнятою шкалою оцінки знань.

Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від захисту. Студент знайомиться зі змістом рецензії і готує мотивовані відповіді на зауваження при захисті роботи.

11 ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ ВИПУСКНУ РОБОТУ

За два тижні до початку роботи Державної екзаменаційної комісії оголошується її склад і графік роботи.

Закінчена випускна робота (пояснювальна записка і наочні матеріали), підписана дипломником, консультантом і керівником, подаються завідувачому кафедрою разом із відгуком керівника та поданням у встановлений календарним планом термін, але не пізніше ніж за 3 дні до захисту.

Призначається обов'язкова процедура передзахисту дипломної роботи, яка передбачає перевірку наявної роботи щодо вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт студентів, а саме: структура роботи, її оформлення, наявність обов'язкових елементів. Передзахист має відбутися не пізніше, ніж за два тижні до захисту.

За зміст роботи несе відповідальність студент, який виконував роботу та науковий керівник, який складає відповідне подання щодо рекомендації дипломної роботи до захисту в ДЕК.

Після перегляду і схвалення випускної роботи завідуючим кафедрою, приймається рішення про допуск студента до захисту, про що робиться відповідний запис на листі завдання до дипломної роботи.

Якщо ж завідуючим кафедрою ухвалено рішення про необхідність доопрацювання, випускна робота повертається студенту і після внесення відповідних змін і доповнень знов подається на кафедру для остаточного розгляду.

Вносити які-небудь виправлення і зміни в пояснювальну записку і плакати після їх затвердження на кафедрі не дозволяється.

Після схвалення випускної роботи завідуючим кафедрою вона передається для рецензування.

Після рецензування випускної роботи завідуючий кафедрою направляє дипломну роботу з рецензією і відгуком керівника на ДЕК.

Студенту-дипломнику рекомендується скласти розширені тези доповіді перед ДЕК і погодити їх з керівником роботи.

Підготовка до захисту випускної роботи має проходити ґрунтовно і серйозно. Важливо не тільки написати високоякісну роботу, але і вміти кваліфіковано її захистити. Висока оцінка керівника і рецензента може бути знижена через поганий захист. Для успішного захисту необхідно добре підготувати доповідь у якій сказати про те, що зроблено особисто, чим дипломник керувався при дослідженні теми, що є предметом вивчення, які методи використані при вивченні розглянутої проблеми, які результати досягнуті в ході дослідження і які основні висновки, що випливають з дослідження.

Захист випускної роботи проводиться на відкритому засіданні Державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії. Також на цьому засіданні можуть бути присутні всі бажаючі, задавати запитання і обговорювати роботу.

Задачею ДЕК є визначення рівня теоретичної підготовки студента, його підготовленості до професійної діяльності й ухвалення рішення про можливість видачі студенту-випускнику відповідної кваліфікації.

Процедура захисту встановлена така.

Представник ДЕК оголошує тему роботи, що захищається, і прізвище дипломника та надає йому слово для доповіді. Після доповіді та відповідей на запитання секретар ДЕК зачитує відгук керівника роботи і рецензію на роботу; дипломник відповідає на зауваження рецензента.

Студент готує до захисту ілюстративний і презентаційний матеріал у вигляді планшетів з таблицями, схемами, графіками, рисунками або у вигляді роздавального матеріалу на 6 сторінках (і більше). До складу роздавального матеріалу повинні входити основні таблиці, рисунки, що розкривають зміст та актуальність теми випускної роботи. В обов'язковому порядку наводяться загальні відомості про об'єкт дослідження (економічний паспорт). Кількість та назви листів презентаційного матеріалу відповідає переліку графічного матеріалу, що представлено в листі завдання до дипломної роботи. Обов'язковим остаточним елементом презентаційного матеріалу є складена структурно-логічна схема результатів дослідження (рис. 5.1).

У своїй доповіді тривалістю 5-7 хвилин дипломник має стисло сформулювати мету і задачі роботи, зупинитися на техніко-економічному обґрунтуванні запропонованих рішень, викласти основні результати, отримані під час розробки теми. Доповідь має бути супроводжена чи плакатами, чи наочним матеріалом, чи розробленою презентацією.

Схеми, таблиці, креслення необхідно розташовувати в тому порядку, в якому вони описані в роботі та згадуються в доповіді студента. Доцільно завчасно пронумерувати плакати в потрібній послідовності. Під час доповіді дипломник, що захищає роботу, повинен звертатися до демонстраційних плакатів. Студенту дозволяється користуватися під час доповіді складеними ним стислими тезами або записами цифрових даних, але бажано звертатися до них як можна рідше.

Після публічного захисту робіт на закритому засіданні в ДЕК обговорюються результати захисту, виставляється оцінка роботи дипломника, робиться висновок про реальність роботи.

Рішення ДЕК про результати захисту, про присвоєння кваліфікації бакалавра з «Економіки підприємства», про реальність робіт голова ДЕК оголошує після закінчення закритого засідання.

При одержанні незадовільної оцінки на захисті, непідготовлені випускні роботи у встановлений термін, відсутності допуску до захисту випускної роботи студенти одержують академічну довідку про навчання в ХНУМГ. Випускна кваліфікаційна робота може бути допущена до повторного захисту не раніше, ніж через рік після її доробки і переробки. При цьому обов'язкове повторне проходження всієї процедури і захисту дипломування.

12 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Підсумкову оцінку випускної роботи студента дає Державна екзаменаційна комісія, рішення якої є остаточним і оскарженню не підлягає. При визначенні комісією оцінки роботи враховуються наступні чинники:

- актуальність обраної теми роботи;
- практична цінність роботи;
- відповідність результатів, які досягнуті в роботі поставленій меті і задачам;
- широта та адекватність методологічного і діагностичного апарату;
- авторські підходи до вирішення проблеми дослідження;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- особливості самостійної роботи студента;
- рівень підготовленої доповіді та ілюстративного (презентаційного) матеріалу до неї;
- вміння студента-дипломника лаконічно доводити результати та свої думки.

Комісія звертає також увагу на якість захисту випускної роботи. Крім того, враховується загальний рівень підготовки студента.

Критерії оцінки дипломної роботи наведені в таблиці 12.1.

Таблиця 12.1 – Оцінка дипломної роботи виставляється за такою шкалою

«Відмінно»	Випускну роботу виконано на високому професійному рівні, вона містить всі необхідні елементи, має практичне значення. Висновки та пропозиції у роботі економічно обґрунтовані й логічні. Аналіз проведено із застосуванням нових методів ЕММ, ПЕОМ. Доповідь стисла, логічна, проголошена вільно. Студент має високий середній бал. Відповів на всі запитання. Рецензії наукового керівника і зовнішнього рецензента позитивні.
«Добре»	Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. Наприклад, поверхневий теоретичний огляд літературних джерел, неповнота використання матеріалів об'єкта дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензіях. Доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в цілому вірні, оформлення роботи відповідає вимогам
«Задовільно»	Згідно із змістом тема випускної роботи в цілому розкрита, але мають місце зауваження змістовного характеру. Наприклад, відсутня чітка мета роботи, в аналітичній частині брак аналізу, розрахунків, обґрунтувань, висновки за роботою мають теоретичний характер і не є новітніми, рецензії містять зауваження. Не на всі запитання студент дав відповіді при захисті. Є зауваження до оформлення роботи
«Незадовільно»	Не чітко сформульована мета випускної роботи. Відсутні логічна побудова роботи, її системність та глибина дослідження. Мають місце помилки в аналізі, оформлення роботи не відповідає вимогам. Рецензії негативні. Відповіді на запитання членів ДЕК неповні й неточні

**Критерії оцінювання робіт випускника
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»**

- 1 Оформлення випускної роботи відповідно до вимог стандарту – до 5 балів.
 - 2 Актуальність та обґрунтованість теми – до 10 балів, у т. ч.:
 - актуальність теми дослідження – 2 бали;
 - відповідність змісту та структури темі роботи – 3 бали;
 - відповідність теми, змісту та структури роботи особливостям діяльності підприємств (підприємства чи іншого об'єкту дослідження), стосовно яких виконані розробки – 3 бали.
 - наявність замовлення на виконання роботи від підприємства – 2 бали.
 - 3 Глибина проведеного дослідження, рівень науковості та інноваційність використання дослідницького інструментарію – до 40 балів, у т.ч.:
 - архітектоніка (структурно-логічна побудова) роботи – 5 балів;
 - рівень теоретичного дослідження і ступінь застосування сучасних методів їх проведення – до 15 балів:
 - високий – 10 – 15 балів;
 - середній – 6 – 9 балів;
 - низький – 1 – 5 балів.
 - глибина діагностування досліджуваної проблеми на матеріалах конкретного підприємства (іншого об'єкту дослідження) та відповідність аналізу досліджуваної частини тематиці роботи – до 15 балів:
 - високий – 10 – 15 балів;
 - середній – 6 – 9 балів;
 - низький – 1 – 5 балів;
 - 4 Використання інформаційних технологій – до 10 балів, у т.ч.:
 - авторська програма (наявний алгоритм і опис розробки) – 10 балів; або
 - використання адаптованих автором стандартних продуктів (наявний опис авторської адаптації) – 5 балів;
 - 5 Рівень реальності розробок і пропозицій – до 35 балів:
 - рівень обґрунтування рекомендацій – до 20 балів:
 - високий – 16 – 20 балів;
 - середній – 8 – 15 балів;
 - низький – 1 – 7 балів;
 - обґрунтування економічного або соціального ефекту від результатів запровадження рекомендацій дослідження – до 15 балів;
 - наявність довідки (акта) про впровадження запропонованих рекомендацій – 3 бали.
- РАЗОМ (максимальна кількість) – 100 балів.
- Після захисту дипломна робота зберігається в архіві Університету.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1 Про освіту: Закон України № 1060-ХІІ від 23.05.1991 р. зі змін. та доп. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/page>

2 ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – [Чинний від 1996-01-01]. – Київ : Держспоживстандар України, 1996. – 39 с.

3 ДСТУ 3018-95 Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення. – [Чинний від 1996-01-01]. – Київ : Держстандарт України, 1995. – 24 с.

4 ДСТУ 3582-2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1987, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). – [Чинний від 2013-08-22]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 19 с.

5 ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

6 Комплекс документів для розроблення складових системи стандартів вищої освіти // Вища освіта: інформаційний вісник Міністерства освіти і науки України та Науково-методичного центру вищої освіти, 2003. - №10.

7 Положення про порядок створення та організацію роботи державної екзаменаційної комісії у вищих навчальних закладах України : Наказ Міністерства освіти і науки України № 584 від 24.05.2013 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0955-13>

ДОДАТКИ

Рекомендована тематика випускних робіт

1. Аналіз структури та ефективності використання капіталу підприємства.
2. Аналіз майна підприємства та шляхи поліпшення його використання.
3. Аналіз виробничих фондів підприємства та шляхи поліпшення їх використання.
4. Аналіз основних виробничих засобів підприємства та шляхи поліпшення їх використання.
5. Амортизаційна політика підприємства та її вплив на результати його діяльності.
6. Розробка заходів щодо підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.
7. Аналіз структури та ефективності використання оборотних засобів підприємства.
8. Аналіз грошових потоків підприємства та шляхи їх оптимізації.
9. Економічні аспекти управління оборотними засобами підприємства.
10. Розробка заходів, спрямованих на підвищення ефективності формування та використання оборотних засобів.
11. Аналіз персоналу підприємства та розробка напрямків підвищення ефективності його використання.
12. Продуктивність праці на підприємстві та розроблення заходів щодо її підвищення.
13. Аналіз систем оплати праці на підприємстві та їх вдосконалення.
14. Мотивація праці персоналу та її вплив на ефективність діяльності підприємства.
15. Використання сучасних форм і систем оплати праці на підприємстві.
16. Нормування праці на підприємствах у сучасних економічних умовах.
17. Фондомісткість виробництва та її вплив на результати діяльності підприємства.
18. Ресурсомісткість продукції та її вплив на ефективність діяльності підприємства.
19. Аналіз програми випуску продукції і визначення резервів збільшення її обсягів.
20. Аналіз виробництва на підприємстві та напрямки його вдосконалення.
21. Аналіз тривалості виробничого циклу та пошук шляхів його скорочення на підприємстві.
22. Обґрунтування напрямків удосконалення виробничої структури підприємства.
23. Розробка напрямків удосконалення організації виробничого процесу на підприємстві та економічне обґрунтування їх доцільності.
24. Розробка шляхів підвищення ефективності виробничої діяльності.
25. Аналіз собівартості продукції на підприємстві та виявлення резервів її зниження.

26. Калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємстві.

27. Аналіз витрат виробництва на підприємстві та пошук шляхів їх скорочення.

28. Розробка заходів щодо зниження витрат на виробництво та реалізацію продукції підприємства.

29. Аналіз витрат обігу та пошук шляхів їх мінімізації.

30. Формування ціни на продукцію (товари, роботи, послуги) на підприємстві у сучасних умовах.

31. Цінова політика на підприємстві та напрямки її удосконалення.

32. Аналіз реалізації продукції на підприємстві та напрямки її вдосконалення.

33. Аналіз товарообороту та пошук шляхів та факторів його збільшення.

34. Аналіз асортименту продукції підприємства та обґрунтування шляхів його покращення.

35. Аналіз чинників та умов збільшення виручки та фінансових результатів від операційної діяльності підприємства.

36. Аналіз фінансово-економічних результатів діяльності підприємства та пошук шляхів їх поліпшення.

37. Аналіз рентабельності продукції підприємства та шляхи її підвищення.

38. Аналіз прибутку та рентабельності підприємства та пошук шляхів підвищення їх рівня.

39. Аналіз господарських ризиків та розробка шляхів зменшення їх впливу на роботу підприємства.

40. Аналіз господарської діяльності підприємства та пошук шляхів підвищення її ефективності.

41. Комплексний аналіз діяльності підприємства та розробка напрямів підвищення її результативності.

42. Пошук резервів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

43. Економічне обґрунтування заходів підвищення прибутковості (доходності) підприємства.

44. Обґрунтування заходів підвищення ефективності фінансових ресурсів підприємства.

45. Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення.

46. Оцінка ділової активності підприємства та шляхи підвищення її рівня.

47. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства і шляхи їх оптимізації.

48. Аналіз зовнішнього середовища та його впливу на ефективність діяльності підприємства.

49. Ефективність діяльності малого підприємства в умовах реформування податкового законодавства.

50. Аналіз організаційної структури підприємства та обґрунтування напрямків її удосконалення.

51. Обґрунтування заходів щодо удосконалення системи управління підприємством.
52. Розробка та оцінка ефективності заходів по диверсифікації діяльності підприємства.
53. Розробка заходів щодо удосконалення якості продукції на підприємстві.
54. Аналіз інноваційної діяльності на підприємстві та розробка напрямків підвищення її ефективності.
55. Інноваційний розвиток підприємства та його вплив на конкурентоспроможність продукції на зовнішніх і внутрішніх ринках.
56. Оцінка конкурентоспроможності продукції підприємства та пошук напрямків її підвищення.
57. Діагностика конкурентного середовища підприємства.
58. Аналіз конкурентоспроможності підприємства та пошук напрямків її підвищення.
59. Оцінка конкурентних переваг підприємства та розробка заходів щодо їх підвищення.
60. Діагностика ймовірності банкрутства і шляхи подолання збитковості підприємства.
61. Діагностика банкрутства і розроблення програми фінансового оздоровлення підприємства.
62. Аналіз ефективності впровадження стратегії розвитку підприємства.
63. Обґрунтування і вибір конкурентної стратегії підприємства в умовах мінливого середовища.
64. Оцінка потенціалу підприємства та розробка рекомендацій щодо його вдосконалення.
65. Оцінка ефективності використання трудового потенціалу підприємства та розробка заходів щодо її підвищення.
66. Формування та використання потенціалу підприємства.
67. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства та шляхи підвищення.
68. Інноваційна діяльність підприємства та напрямки підвищення її ефективності.
69. Економічне обґрунтування інноваційного проекту.
70. Аналіз доцільності реалізації інвестиційного проекту розвитку підприємства.

Приклад оформлення титульного аркуша випускної роботи

A4 (210x297 мм)

Форма № Н-9.02

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА
Центр післядипломної освіти і заочного навчання

Кафедра економіки підприємств міського господарства

Пояснювальна записка
до випускної роботи
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр

на тему: «Аналіз структури та ефективності використання
оборотних засобів підприємства»

Виконав: студент 5 курсу, групи __
напряму підготовки
6.030504 – Економіка підприємства
_____ Іванов І.І.
Керівник Петров Б.В.
Рецензент Сидоров О.П.

Харків – 2017 року

Приклад оформлення аркуша завдання випускної роботи

А4 (210x297 мм)

20 мм	Форма № Н-9.01	
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА		
Центр	<u>післядипломної освіти і заочного навчання</u>	
Кафедра	<u>економіки підприємств міського господарства</u>	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	<u>бакалавр</u>	
Галузь знань	<u>0305 – «Економіка та підприємництво»</u>	
Напрямок підготовки	<u>6.030504 – Економіка підприємства</u>	
ЗАТВЕРДЖУЮ Завідувач кафедри ЕПМГ <u>А.Є. Ачкасов</u> «__» _____ 201__ року		
25 мм	ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ <u>Іванову Івану Івановичу</u>	10 мм
1. Тема роботи <u>Аналіз структури та ефективності використання оборотних засобів підприємства керівника роботи Петров Борис Володимирович, доц., к.е.н. затверджені наказом вищого навчального закладу від «__» ____ 201__ року № 232-03</u>		
2. Строк подання студентом роботи «__» _____ 201__ р.		
3. Вихідні дані до роботи <u>Теоретичні та практичні розробки вітчизняних та зарубіжних авторів, законодавство України, періодичні видання, статистичні дані, фінансова та статистична звітність підприємства, внутрішня документація.</u>		
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) <u>Вступ. 1 Теоретичні основи ефективності використання оборотних засобів підприємства. 2 Дослідження структури та ефективності використання оборотних засобів підприємства. Висновки. Перелік посилань.</u>		
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) <u>1. Об'єкт, предмет, мета і задачі дослідження. 2 лист – результати теоретичного дослідження теми роботи; 3-5 листи – результати техніко-економічного аналізу діяльності підприємства; 6 лист – структурно-логічна схема результатів дослідження.</u>		
20 мм		

A4 (210x297 мм)

20 мм

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Основна частина	Петров Б.В., доц. каф. ЕПМГ		

7. Дата видачі завдання «__» _____ 201__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

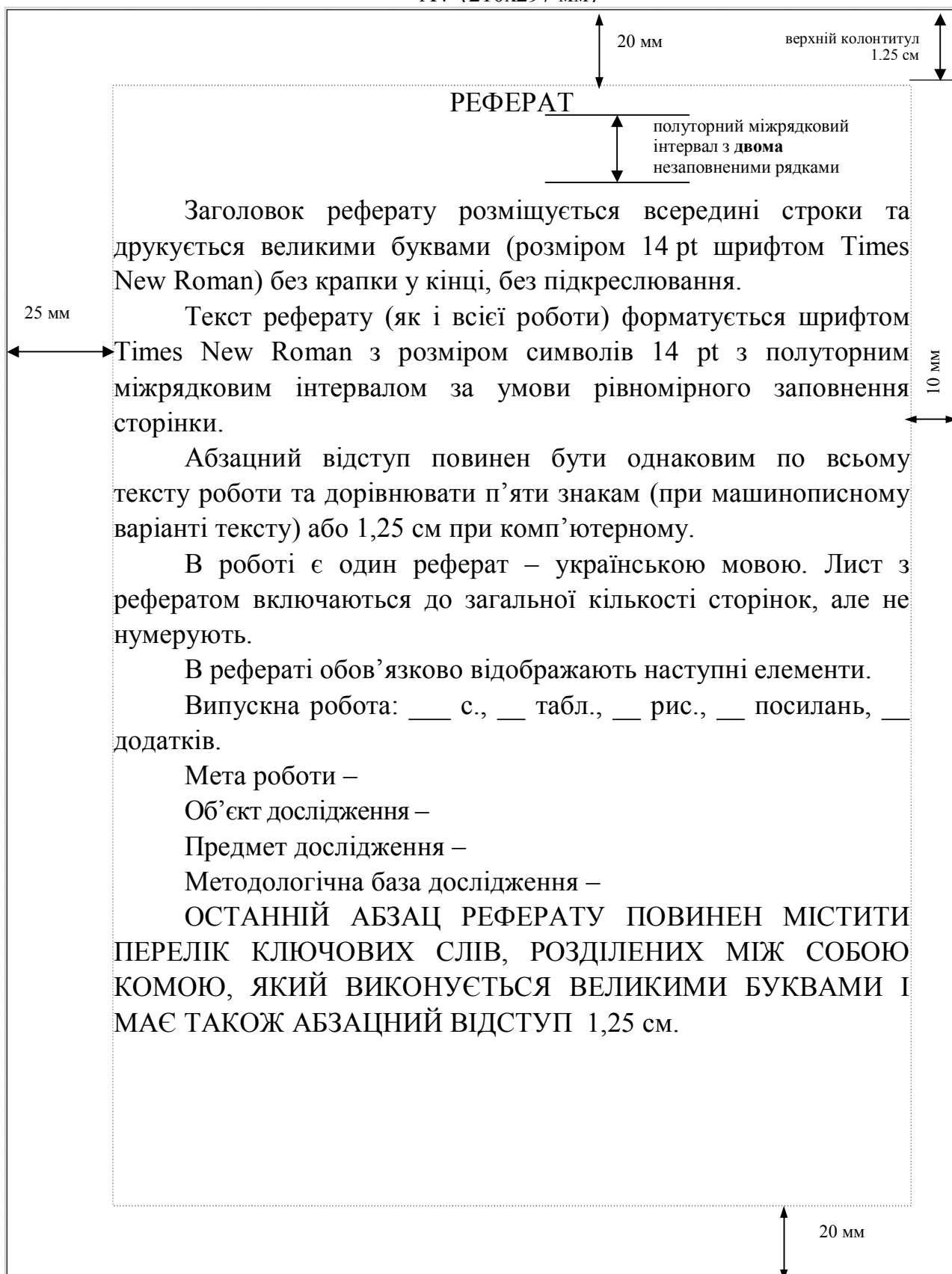
№ з/п	Назва етапів випускної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вивчення літературних джерел за темою роботи	00 - 00.00.1_	Виконано
2	Обґрунтування вибору теми роботи та визначення її мети і завдань	00 - 00.00.1_	Виконано
3	Написання вступу	00 - 00.00.1_	Виконано
4	Підготовка першого розділу роботи на основі аналізу літературних джерел	00 - 00.00.1_	Виконано
5	Проведення аналізу і оцінки ефективності діяльності підприємства	00 - 00.00.1_	Виконано
6	Дослідження структури та ефективності використання оборотних засобів підприємства	00 - 00.00.1_	Виконано
7	Розробка пропозицій та рекомендацій.	00 - 00.00.1_	Виконано
8	Висновки	00 - 00.00.1_	Виконано
9	Оформлення випускної роботи	00 - 00.00.1_	Виконано
10	Оформлення графічного матеріалу та презентації роботи, доповіді	00 - 00.00.1_	Виконано
11	Подання роботи на підпис керівнику	00 - 00.00.1_	Виконано
12	Подання роботи на підпис зав. кафедрою	00.00.1_	Виконано
13	Подання роботи на рецензування	00.00.1_	Виконано

Студент _____ Іванов І.І.
(підпис)Керівник роботи _____ Петров Б.В.
(підпис)

20 мм

Приклад оформлення реферату

A4 (210x297 мм)

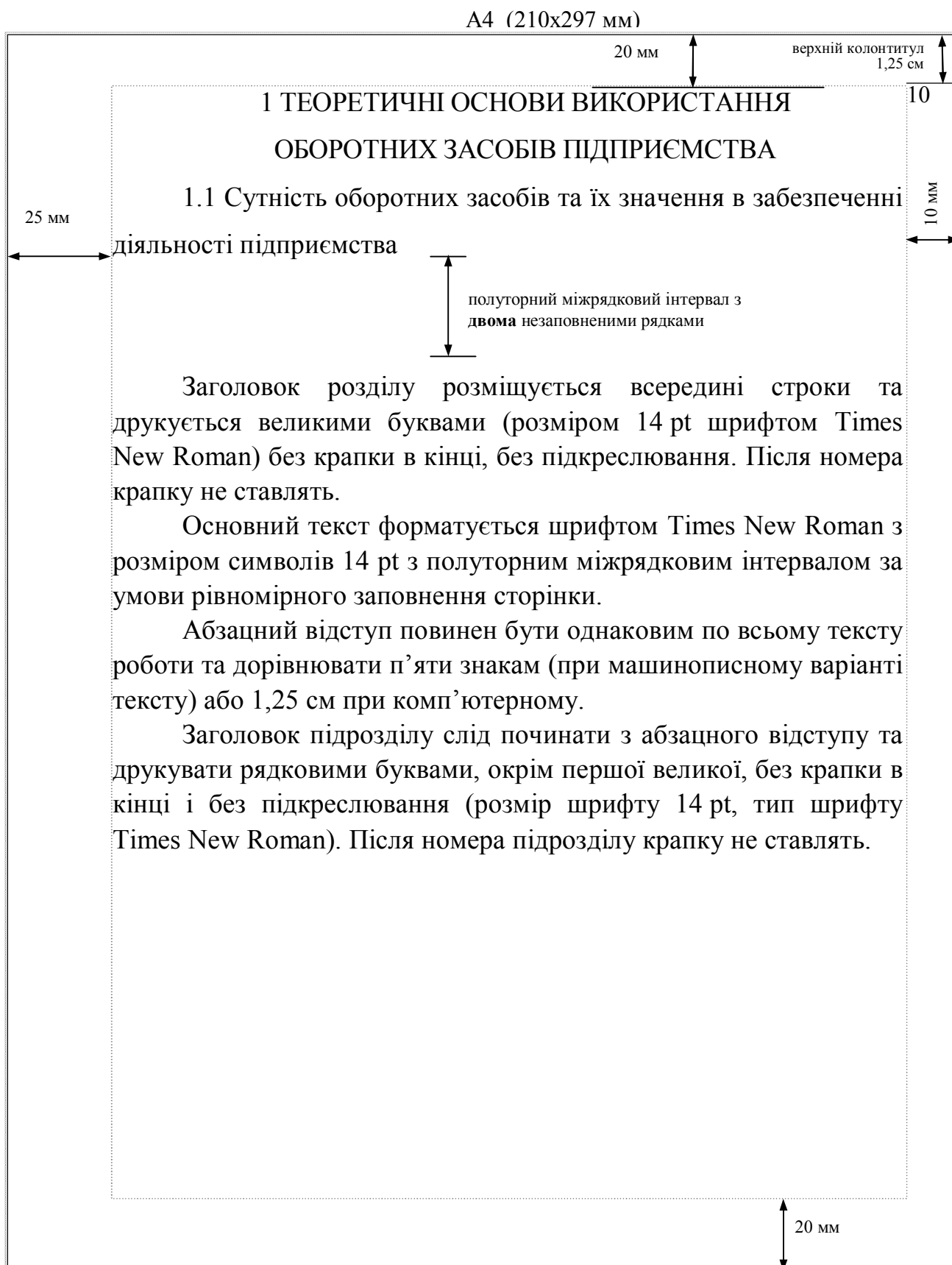
Приклад оформлення змісту випускної роботи

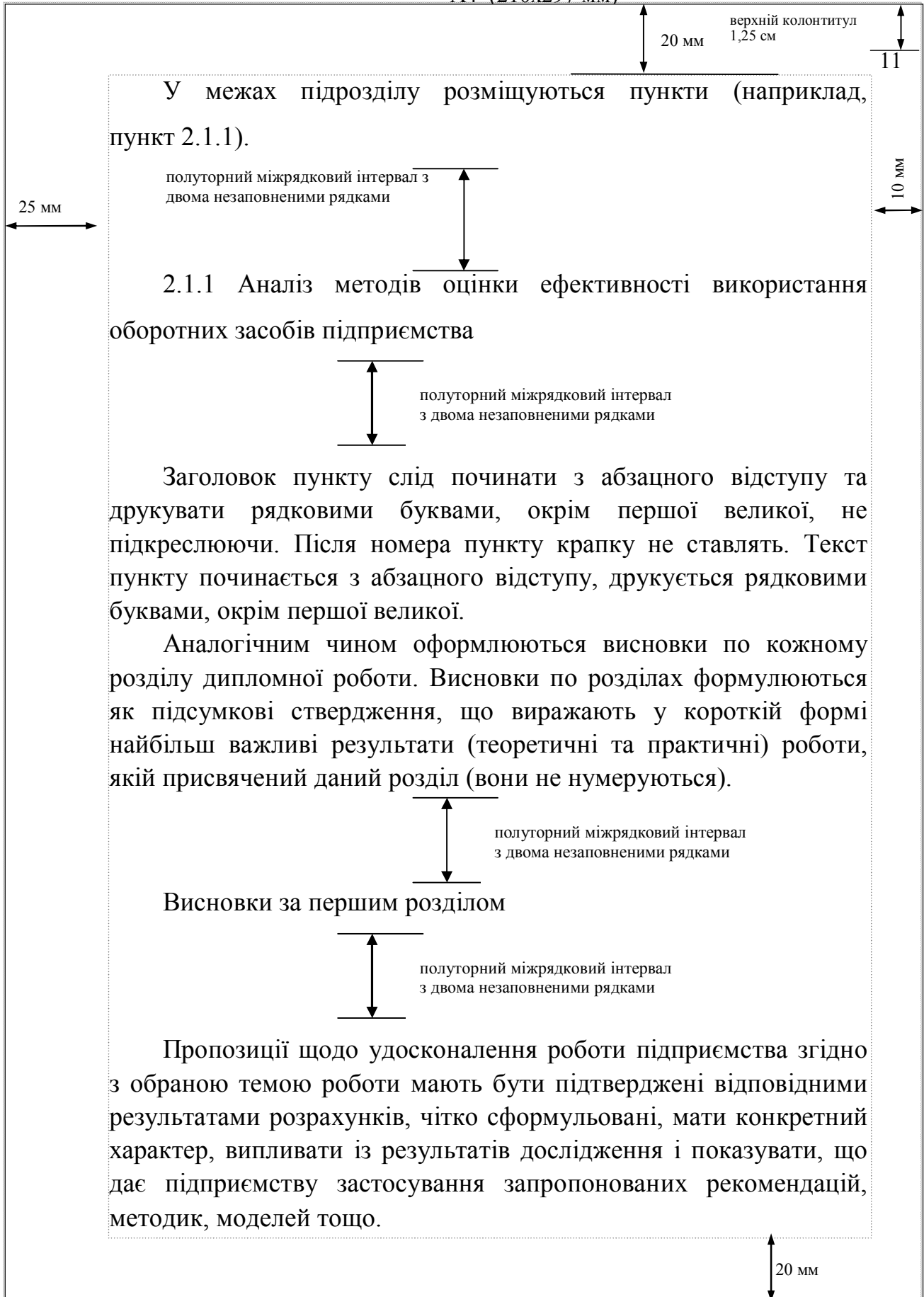
A4 (210x297 мм)

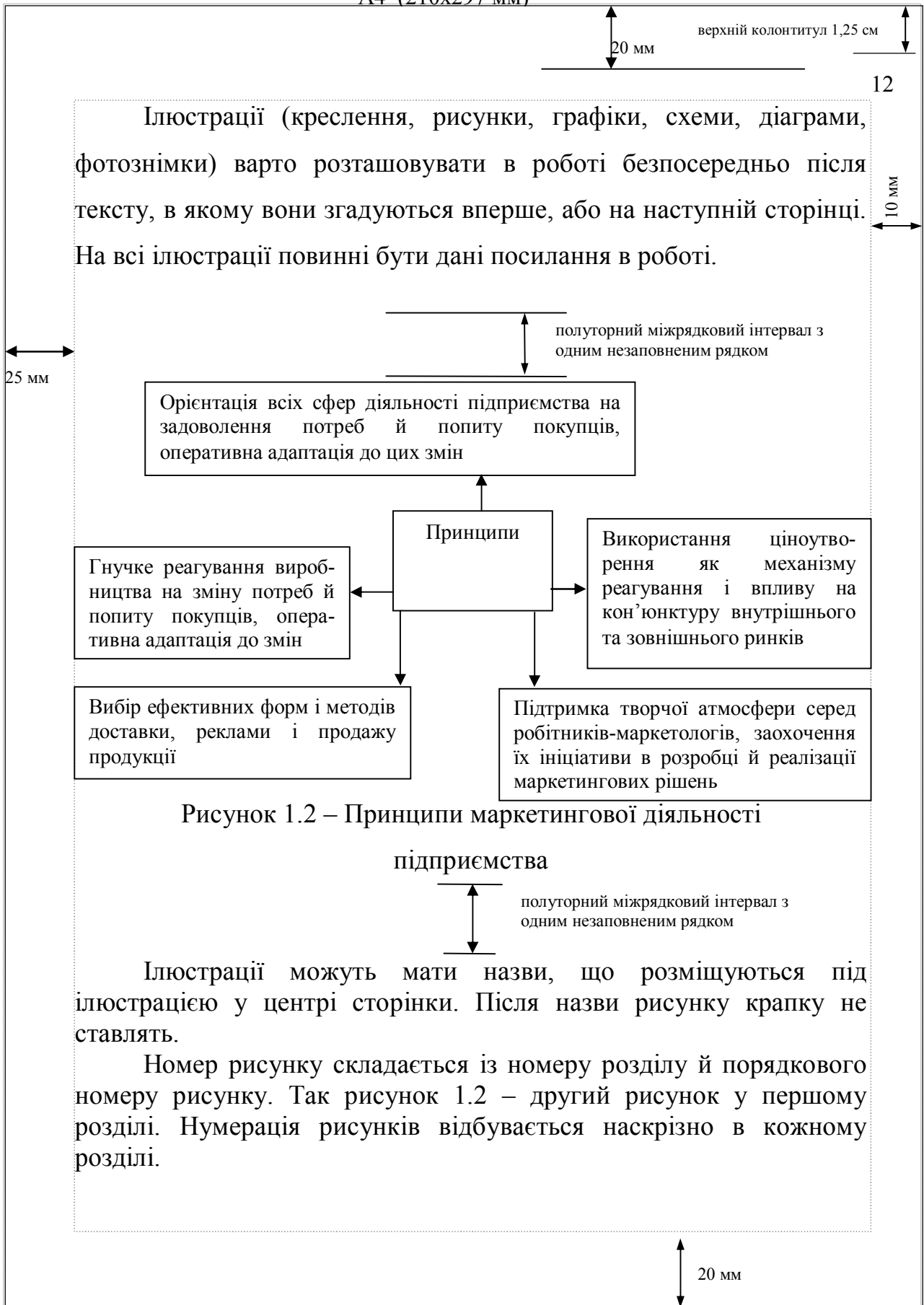
The diagram shows a table of contents layout on A4 paper (210x297 mm). The layout is enclosed in a rectangular frame. At the top center, the word "ЗМІСТ" (Table of Contents) is written. Above it, a vertical double-headed arrow indicates a distance of 20 mm from the top edge of the page to the top of the "ЗМІСТ" title. To the right of this, another vertical double-headed arrow indicates a distance of 1.25 cm from the top edge of the page to the top of the "ЗМІСТ" title, labeled "верхній колонтитул" (top running head). Below the "ЗМІСТ" title, a vertical double-headed arrow indicates a "полуторний міжрядковий інтервал з двома незаповненими" (one and a half line spacing with two empty lines) between the title and the first entry. To the left of the table, a horizontal double-headed arrow indicates a distance of 25 mm from the left edge of the page to the left edge of the table. To the right of the table, a vertical double-headed arrow indicates a distance of 10 mm from the right edge of the page to the right edge of the table. At the bottom of the table, a vertical double-headed arrow indicates a distance of 20 mm from the bottom edge of the table to the bottom edge of the page. The table entries are as follows:

Вступ	7
1 Теоретичні основи	10
1.1	
1.2	
1.2.1	
1.2.2	
Висновки за першим розділом	
2 Техніко-економічний аналіз	
...	
Висновки	
Перелік посилань	
Додатки	
Додаток А. Назва додатку	
...	
Наочні матеріали	

Приклади та правила оформлення структурних елементів випускної роботи

А4 (210x297)

верхній колонтитул
1,25 см
13

20 мм

25 мм

10 мм

Формули й рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище й нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менш одного вільного рядка. Формули й рівняння в роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатку) варто нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу й порядкового номера формули або рівняння, розділених крапкою, наприклад, формула (2.1) – перша формула другого розділу. Номер формули або рівняння вказують на рівні формули або рівняння в дужках у крайнім правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу або рівняння, варто приводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі або рівнянні.

полуторний міжрядковий
 інтервал з **одним** незаповненим

$$BC = PI \cdot D \cdot 1,03 - 100, \quad (2.1)$$

полуторний міжрядковий інтервал
 з **одним** незаповненим рядком

де BC – розмір річного відсоткового доходу;
 PI – прогнозний індекс споживчих цін;
 D – коефіцієнт, який дорівнює відношенню фактичного індексу споживчих цін за період, що передує А-року, до цього ж періоду А-року.

20 мм

верхній колонтитул 1,25 см

20 мм

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць.

Таблиці варто розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути дані посилання в роботі.

Таблиця _____ - _____
номер назва таблиці

25 мм

Головка

Рядки

Заголовки граф
Підзаголовки граф

Боковик (заголовки рядків) Графи (колонки)

10 мм

20 мм

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, наведених в додатках.

Номер таблиці складається з номеру розділу та порядкового номеру таблиці, відокремлених крапкою, наприклад,
Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу

Всередині таблиці допускається використання шрифту Times New Roman з розміром символів 12 pt з одинарним міжрядковим інтервалом.

верхній колонтитул 1,25 см

20 мм

10 мм

Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою, або поряд, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку. При цьому в кожній частині таблиці повторюють її головку та боковик.

При діленні таблиці на частини допускається її головку або боковик замінювати відповідно номерами граф або рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами графи та/або рядки першої частини таблиці.

25 мм

Слово «Таблиця ___» вказують один раз ліворуч над першою частиною таблиці (можна з абзацного відступу або без нього), над іншими частинами праворуч пишуть з номером таблиці:

«Продовження таблиці ___».

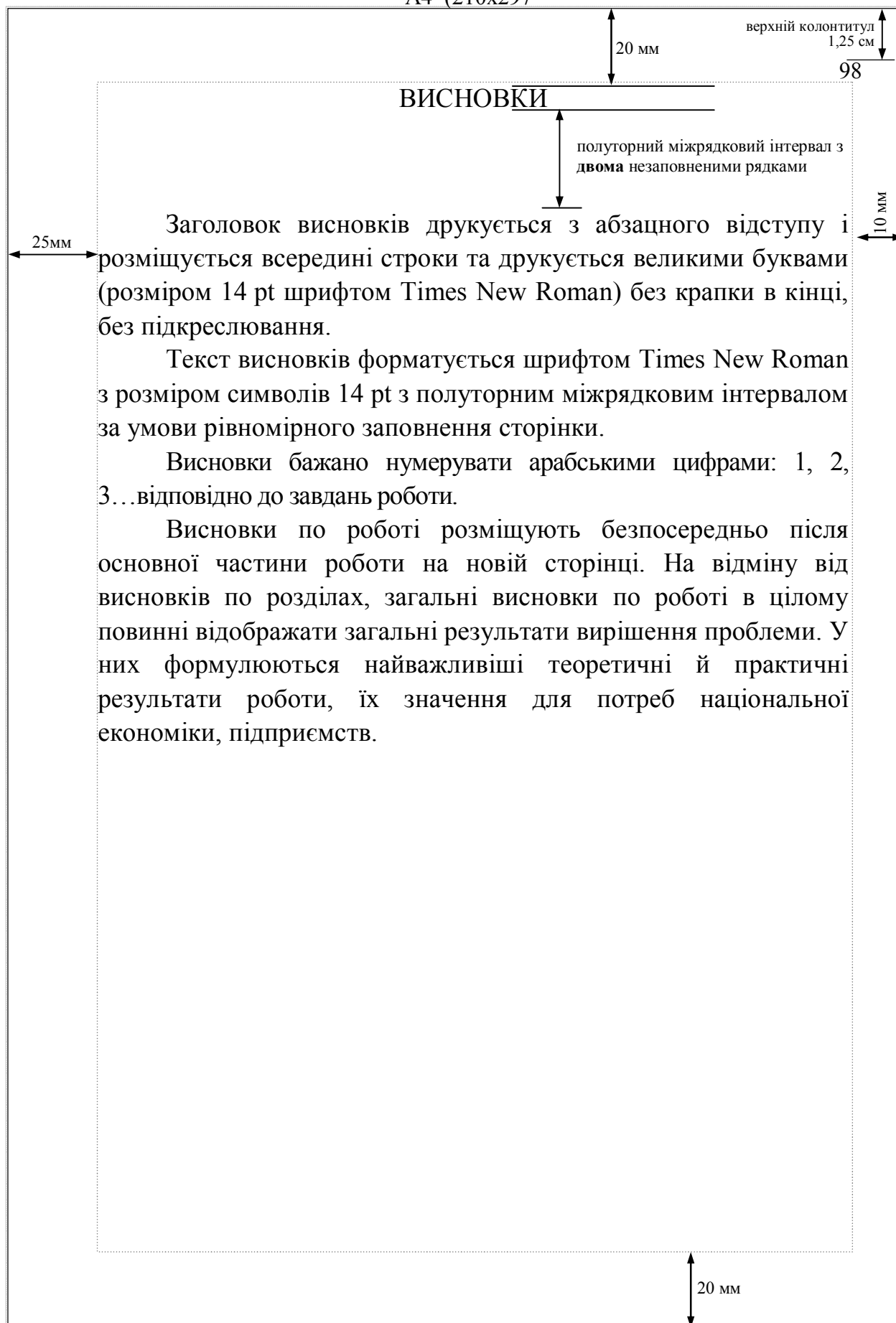
Таблиця 2.3 – Динаміка основних економічних показників господарчої діяльності підприємства за 20__-20__ рр.

Показники	Значення			Зміна 2012/2011 рр.	
	2010	2011	2012	Абс. (+/-)	Відн. (%)
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції					
Собівартість реалізованої продукції					

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6
Валовий прибуток					

20 мм

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання випускної роботи за фахом
(для студентів 5 курсу заочної форми навчання
спеціальності 051 – Економіка)

Укладачі: **КОВАЛЕВСЬКА** Алла Володимирівна
СКЛЯРУК Наталія Іванівна
БАЗЕЦЬКА Ганна Ігорівна
ПЕТРОВА Валентина Федорівна

Відповідальний за випуск *Т. А. Пушкар*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2013, поз. 575 М

Підп. до друку 15.03.2017

Друк на різнографі

Зам. №

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 1,8

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,

вул. Маршала Бажанова, 17, Харків 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017 р.